

Αρ.ΣΕ:1321-19

13 Αυγούστου 2019

ΕΠΕΙΓΟΝ

Ad-hoc Υπουργική Επιτροπή για τη Δημιουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας»

- Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως,
- Υπουργό Υγείας

Πρόταση

για τη Δημιουργία του "Σπιτιού της Γυναίκας"

στα πλαίσια εφαρμογής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η ΣΕΠΚΒΟ, ως συντονιστής για το θέμα, σας υποβάλλει την πρόταση που ετοίμασε η Τεχνική Επιτροπή για το ΣΤΓ. Είμαστε στη διάθεση σας για συζήτηση οποιωνδήποτε διευκρινίσεων/λεπτομερειών για το θέμα. Είναι σημαντικό, όπου εμπλέκονται κρατικές υπηρεσίες (όπως Αστυνομία, Νομική Υπηρεσία και Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας), να γίνει η σχετική διαβούλευση για επίσημη έγκριση. Η Τεχνική Επιτροπή είναι στη διάθεση σας να αναλάβει τη διεκπεραίωση της εν λόγω διαβούλευσης ή/και οποιωνδήποτε άλλων οδηγιών.

Σουσάνα Παύλου
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)

Δημιουργία του "Σπιτιού της Γυναίκας"
στα πλαίσια εφαρμογής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης
για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών
και της Ενδοοικογενειακής Βίας

Η εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί προϋπόθεση για την προαγωγή, την προστασία και την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων, της δημοκρατίας και της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης. Έχει αναγνωριστεί πλέον σε ευρωπαϊκό επίπεδο ότι οι γυναίκες που υπήρξαν θύματα βίας λόγω φύλου, χρειάζονται ειδική υποστήριξη και προστασία λόγω του υψηλού κινδύνου που διατρέχουν τόσο από την πρωτογενή βία που τους ασκείται, όσο και από το ενδεχόμενο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης που συνδέεται με τέτοιου είδους βία.

Η Βία κατά των Γυναικών στην Κύπρο

Κατά την περίοδο 2014-2018, αναφέρθηκαν στην Αστυνομία 4,363 περιστατικά βίας (εντός και εκτός της οικογένειας), από τα οποία το 70% αφορούσε γυναίκες και κορίτσια. Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των περιστατικών αφορούσε σωματική βία (62.73%), ψυχολογική βία (33.81%) και σεξουαλική βία (3.46%). Στην Κύπρο, τα τελευταία 15 χρόνια, υπήρξαν πέραν των 37 δολοφονιών γυναικών από συντρόφους ή πρώην συντρόφους (MIGS, 2019).

Επιπλέον, υπάρχει αυξητική τάση καταγγελιών βιασμού και σεξουαλικής επίθεσης, παρόλο που τα προαναφερθέντα κατατάσσονται μεταξύ των λιγότερο αναφερόμενων εγκλημάτων στην Κύπρο. Σύμφωνα με στατιστικές της Αστυνομίας, το 2018 καταγγέλθηκαν 61 βιασμοί και 3 απόπειρες βιασμών. Η Κύπρος έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά καταδικών για βιασμό και σεξουαλικής επίθεσης στην Ευρώπη.¹ Επίσης, η Κύπρος είναι από τις

¹ (2010). European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics , fourth edition. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid series, no. 285, Ministry of Justice, Research and Documentation Centre (WODC)

μόνες χώρες στην ΕΕ που δεν έχει εξειδικευμένες υπηρεσίες στήριξης και προστασίας ενήλικων θυμάτων σεξουαλικής βίας και βιασμού.²

Όσον αφορά την ενδοοικογενειακή βία, το 2017 ο Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), χειρίστηκε 1680 υποθέσεις, (εκ των οποίων οι 548 ήταν νέες υποθέσεις). Συγκεκριμένα, η τηλεφωνική γραμμή 1440 δέχτηκε 12,833 κλήσεις:

- 89% των θυμάτων ήταν γυναίκες και κορίτσια
- 85% των δραστών ήταν άντρες
- 2% των θυμάτων ήταν εγκυμονούσες
- 54% των θυμάτων ήταν σύζυγος ή σύντροφος του δράστη
- 16% των θυμάτων ήταν πρώην σύζυγος ή πρώην σύντροφος του δράστη
- 61% των θυμάτων ζούσαν με το δράστη
- 69% των θυμάτων είχαν παιδιά
- 54% των θυμάτων βίωσαν σωματική και ψυχολογική βία
- 11% των θυμάτων βίωσαν σεξουαλική βία (συνυπάρχουν, η ψυχολογική και σωματική βία)
- 29% των θυμάτων ήταν άνεργες γυναίκες.

Το 2012, η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, διεξήγαγε την πρώτη παγκύπρια έρευνα για τη διερεύνηση της έκτασης, των μορφών, της συχνότητας και των επιπτώσεων της βίας που ασκείται ενάντια στις γυναίκες στην κυπριακή οικογένεια από συζύγους και συντρόφους. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, το 28% των γυναικών στην Κύπρο έχουν υποστεί κάποια μορφή βίας από τον νυν ή πρώην σύντροφο ή σύζυγο.

Οι κύριες μορφές της βίας εντός της συντροφικής σχέσης στην Κύπρο σύμφωνα με την ίδια έρευνα είναι: (α) ψυχολογική, όπως: απειλές για τη σωματική ακεραιότητα ή τη ζωή της γυναίκας ή των παιδιών, εκφοβισμός με φωνές, χρήση άσχημων επιθέτων, απειλητικά βλέμματα, προσβολή μπροστά

² Cyprus Family Planning Association, (2015). Situation Analysis: Sexual and Reproductive Health and Rights (SRHR) of Adolescents in Cyprus. Nicosia, Cyprus. <http://sexualityeducation.com.cy/wp-content/uploads/2015/07/Situation-Analysis-Sexual-Health-and-Reproductive-Health-and-Rights-of-adolescents-in-Cyprus.pdf>

σε τρίτους, βρισιές, παραμέληση συναισθηματικών αναγκών, (β) σωματική, όπως: χτύπημα στο πρόσωπο, σπρώξιμο, χαστούκι, τράνταγμα, ρίξιμο αντικειμένων, κάψιμο, (γ) κοινωνική, όπως: απαγόρευση εξόδων και επικοινωνίας με φίλες/-ους και συγγενείς, και απομόνωση (δ) σεξουαλική, όπως: εξαναγκασμός σε οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής πράξης χωρίς συναίνεση, και (ε) οικονομική, όπως: στέρηση του δικαιώματος της γυναίκας να εργάζεται ή να διαχειρίζεται τα δικά της χρήματα/ περιουσία. Συχνά, οι διάφορες μορφές κακοποίησης συνυπάρχουν, γι' αυτό δεν είναι εύκολο να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για την ακριβή έκταση, τις μορφές και τις επιπτώσεις της βίας ενάντια στις γυναίκες.

Το EIGE υπολογίζει (βάσει της προτεινόμενης μεθοδολογίας στα πλαίσια της μελέτης του EIGE 2014³, την οποία μπορούν να αναπαραγάγουν τα κράτη μέλη), ότι το κόστος της βίας κατά των γυναικών από τους συντρόφους τους στην Κύπρο ανέρχεται στα 186 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, εις βάρος της οικονομικής παραγωγής, της παροχής υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων, της απουσίας από την εργασία, των υπηρεσιών υγείας, νομικών, κοινωνικών και εξειδικευμένων υπηρεσιών), καθώς και το σωματικό, συναισθηματικό και οικονομικό κόστος πάνω στο ίδιο το θύμα.

Αντίκτυπος της Βίας στα Παιδιά

Τα παιδιά είναι ο μεγαλύτερος πληθυσμός ευάλωτων θυμάτων βίας στις συντροφικές σχέσεις. Τα βιώματα της παιδικής βίας μέσα στις συντροφικές σχέσεις περιλαμβάνουν την άμεση ή έμμεση έκθεση μέσα στο σπίτι, τη βία ή απειλητική συμπεριφορά, συμπεριλαμβανομένων, του εξευτελισμού, του εκφοβισμού και των ενεργειών ελέγχου, πράξεις που δημιουργούν αρνητικό αντίκτυπο στα παιδιά, όπως τον αυξημένο κίνδυνο ψυχολογικών, κοινωνικών προβλημάτων, και προβλημάτων συμπεριφοράς, καθώς και τον κίνδυνο θανάτου.⁴

³ Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2014). Estimating the Costs of Gender-based Violence in the European Union (Εκτίμηση του κόστους της έμφυλης βίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0414745EN2.pdf>

⁴ Katz, E. (2016), 'Beyond the physical incident model: How children living with domestic violence are harmed by and resist regimes of coercive control' in Child Abuse Review, Vol. 25, No 1, pp. 46–59; Stark, E. (2009), 'Rethinking custody evaluation in cases involving domestic violence' in Journal of

Ο κίνδυνος που βιώνουν τα παιδιά από τη βία είναι διαφορετικός από τον κίνδυνο των μητέρων τους, λόγω του σταδίου ανάπτυξής τους, της διαφορετικής σχέσης που έχουν με το δράστη και το βαθμό εξάρτησής τους από τους ενήλικες που τα φροντίζουν. Παρ' όλα αυτά, σπάνια δίνεται στα παιδιά η ευκαιρία να εκφράσουν τη γνώμη τους ή/και τα συναισθήματα τους, ενώ συχνά οι επαγγελματίες είναι απρόθυμοι να συμπεριλάβουν τα παιδιά σε αποφάσεις που τα επηρεάζουν. Η συμπερίληψη της άποψης των παιδιών που πλήττονται από τη βία στις συντροφικές σχέσεις θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα, τόσο στο έργο των εμπλεκόμενων υπηρεσιών με τα θύματα και τους δράστες, όσο και στο ευρύτερο σύστημα παρέμβασης και συνεργασίας με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Θεσμικό Πλαίσιο

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) την οποία η Κυπριακή Δημοκρατία υπέγραψε (16 Ιουνίου 2015) και κύρωσε (10 Νοεμβρίου 2017), κατόπιν σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (23 Ιανουαρίου 2019), αποφασίστηκε η δημιουργία του Σπιτιού της Γυναίκας.

Παράλληλα, στο ίδιο πλαίσιο ετοιμάστηκε και το Νομοσχέδιο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών (το οποίο αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή μετά τον απαραίτητο νομοτεχνικό έλεγχο). Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αποτελεί το μοναδικό δεσμευτικό, διεθνές νομικό εργαλείο που αναμένεται να συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση αποτελεσματικών πολιτικών για την πρόληψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών συμπεριλαμβανομένων και ανήλικων, στην προστασία, στήριξη και ενδυνάμωση των θυμάτων βίας, και στην παραδειγματική τιμωρία των δραστών. Οι εν λόγω εξελίξεις αποτελούν αφετηρία για μια νέα ευρωπαϊκή δομή εξιδεικευμένων υπηρεσιών προς τις γυναίκες θύματα βίας στην Κυπριακή κοινωνία.

Για τη δημιουργία του Σπιτιού της Γυναίκας λήφθηκαν επίσης υπόψη, ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 2000 (Ν. 119(I)/2000), ο περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμος του 2016 (Ν.51(I)/2016), ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης, της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας Νόμος του 2014 (Ν. 91(I)/2014), ο περί της Συμβάσεως περί των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κυρωτικός) Νόμος του 1990 (Ν. 243/1990), ο περί Νομικής Αρωγής Νόμος του 2002 (Ν. 165(I)/2002), το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2017-2019), η Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας (2016-2019), το Αναθεωρημένο Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών για τη Διαχείριση Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια - για Παιδιά (2017), το Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών για το χειρισμό περιστατικών βίας στην οικογένεια (2002), η δημιουργία του Σπιτιού του Παιδιού από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και ο εκσυγχρονισμός του Οικογενειακού Δικαίου από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (ο οποίος βρίσκεται σε εξέλιξη).

Family Justice Centre (FJC) ως Μοντέλο Βέλτιστης Πρακτικής

Μελετώντας τα διάφορα μοντέλα διαχείρισης περιστατικών βίας κατά των γυναικών, διαπιστώνεται, τόσο ερευνητικά όσο και πρακτικά, ότι, ο αποτελεσματικότερος τρόπος διαχείρισης τέτοιων περιστατικών, έχει ως βάση τη διατμηματική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, καθώς και την εξειδίκευση των επαγγελματιών. Η επιλογή του μοντέλου FJC βασίστηκε στο γεγονός ότι υιοθετεί ανθρωποκεντρική προσέγγιση και είναι το μοναδικό μοντέλο που συγκεντρώνει όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, κρατικές και ιδιωτικές/ΜΚΟ κάτω από μία στέγη/ δομή.

Συγκεκριμένα, στις 18-20 Ιουνίου 2019, μέλη της Τεχνικής Επιτροπής που συστάθηκε για τη δημιουργία του Σπιτιού της Γυναίκας, πραγματοποίησε

εκπαιδευτική επίσκεψη στο Βέλγιο, σε δύο Κέντρα του Οργανισμού European Family Justice Center (EFJC), στις πόλεις Antwerp και Limburg. Η ΣΕΠΚΒΟ, ως συντονιστής για το θέμα, υπέβαλε σχετική Έκθεση Αναφοράς (Αρ.ΣΕ:1320-19 και ημερ.06.08.2019) στην Ad-hoc Υπουργική Επιτροπή για τη Δημιουργία του ΣΤΓ.

Το European Family Justice Centre Alliance (EFJCA) αποτελεί νομικό πρόσωπο και είναι το επίσημο αναγνωρισμένο δίκτυο των FJC, των μοντέλων διατμηματικής συνεργασίας στην Ευρώπη, ενώ το μοντέλο του FJC παρέχει μια κεντρική πλατφόρμα για τα μέλη του. Το EFJCA απευθύνεται σε όλους τους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της βίας κατά των γυναικών, της σεξουαλικής βίας και της παιδικής κακοποίησης και λειτουργεί ως οργανισμός-ομπρέλα με στόχο την παροχή γνώσεων, εμπειριών και ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ των μελών του. Ταυτόχρονα, το EFJCA έχει στενή συνεργασία με το U.S. Alliance for HOPE International, το οποίο είναι και ο ιδρυτής του μοντέλου FJC, πρεσβεύοντας τις ίδιες βασικές αρχές.

Για σκοπούς κατανόησης του μοντέλου FJC, παρατίθενται τα ακόλουθα αποσπάσματα από μια έκθεση που δημοσιεύθηκε το 2014, στο Journal of Aggression, Conflict, and Peace Research (Volume 6, Issue 2) που ετοιμάστηκε από ομάδα ερευνητών της UNCG (Christine Murray, Jacquelyn White, Hamid Nemati, Anthony Chow, Allison Marsh και Samantha Edwards), οι οποίοι διεξήγαγαν μια αξιολόγηση τοπικών αναγκών, που περιελάμβανε συνεντεύξεις σε σημαντικούς φορείς της κοινότητας σχετικά με τις απόψεις για ένα τοπικό FJCA:

Το FJC είναι "η συνύπαρξη μιας διεπιστημονικής ομάδας επαγγελματιών που εργάζονται μαζί, κάτω από την ίδια στέγη, για την παροχή συντονισμένων υπηρεσιών στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας" (FJCA, 2009a, παράγραφος 1). Τα Κέντρα αυτά συχνά αναφέρονται ως "one-stop shops" για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας (Townsend et al., 2005, σελ.1). Οι υπηρεσίες που μπορούν να συσχετιστούν σε ένα FJC, περιλαμβάνουν αστυνομικούς, εισαγγελείς, νομική εκπροσώπηση των θυμάτων, παροχή συμβουλών, σχέδιο ασφάλειας (safety planning), νομική στήριξη, κοινωνικούς λειτουργούς, διαχείριση περιπτώσεων, υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, στήριξη για στέγαση, παροχή επιδομάτων, συνοδεία θύματος, υπηρεσίες στήριξης

παιδιών, παιδότοπους, υπηρεσίες στήριξης ηλικιωμένων, υπηρεσίες στήριξης της οικογένειας προσαρμοσμένες στις ανάγκες της κάθε περίπτωσης, επαγγελματική κατάρτιση, πρόληψη και εκπαίδευση της κοινότητας (Boyd, 2006, FJCA, 2009a, Hocking, 2007, Olson & Parekh, 2010, Townsend et al., 2005). Η δημιουργία ενός FJC δεν απαιτεί απαραίτητα και τη δημιουργία νέων υπηρεσιών, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων υπηρεσιών (Townsend et al., 2005). Σε πολλά FJCs, όλοι οι εργαζόμενοι αμοίβονται και εποπτεύονται από τους φορείς/ υπηρεσίες από τις οποίες προέρχονται/ υπάγονται (Hocking, 2007). Πέρα από τη συστέγαση των υπηρεσιών, η προσέγγιση του FJC αποσκοπεί στη βελτίωση του συντονισμού και των διατμηματικών συνεργασιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Για παράδειγμα, ένα θύμα που εισέρχεται σε ένα FJC μπορεί να συναντηθεί με δικηγόρο, να δώσει κατάθεση στην αστυνομία, να μιλήσει για την υπόθεσή του με εισαγγελέα, να λάβει πρακτική βοήθεια (π.χ., χώρος φιλοξενίας και μεταφορά), και να ενημερωθεί για άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες στήριξης (FJCA, 2009a). Χαρακτηριστικό είναι το σύνθημα των πρωτεργατών στο Σαν Ντιέγκο: "διάλεξε τις καλύτερες πρακτικές που ήδη έχεις και συγκέντρωσε τες όλες μαζί κάτω από μια στέγη."

Το όραμα του EFJCA είναι να αναπτύξει έναν ασφαλή χώρο για τις γυναίκες θύματα βίας. Έναν χώρο όπου:

- Ικανοποιούνται όλες οι ανάγκες των γυναικών θυμάτων βίας
- Η βία σταματά
- Τα παιδιά προστατεύονται
- Παρέχεται ασφάλεια και προστασία
- Παρέχεται κοινωνική στήριξη
- Οι δράστες διώκονται
- Υπάρχει αποτελεσματική διατμηματική συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών

Στόχος του EFJCA είναι η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών στα θύματα βίας από όλες τις εμπλεκόμενες κρατικές υπηρεσίες και ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έμφυλης βίας, της ενδοοικογενειακής βίας, της κακοποίησης παιδιών και της σεξουαλικής βίας.

Το Σπίτι της Γυναίκας (ΣΤΓ)

Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, (ημερ.23.01.2019 και Αρ. Απόφασης: 86.671),⁵ το Σπίτι της Γυναίκας θα λειτουργεί ως ένα διεπιστημονικό κέντρο, φιλικό προς τα θύματα βίας, όπου επαγγελματίες από διάφορες ειδικότητες και Κρατικοί Λειτουργοί όπως Κλινικοί Ψυχολόγοι, Κοινωνικοί Λειτουργοί, ειδικά εκπαιδευμένα μέλη της Αστυνομίας, κ.ά., θα εργάζονται κάτω από την ίδια στέγη/ δομή για σκοπούς παροχής κατάλληλης στήριξης στα θύματα βίας και τις οικογένειές τους, με τρόπο που να προάγει τα δικαιώματα και το συμφέρον των θυμάτων και των μελών των οικογενειών τους. Συγκεκριμένα, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε:

- τη σύσταση Ad-Hoc Επιτροπής αποτελούμενης από τους Υπουργούς Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, και Υγείας, με αποστολή την εποπτεία των ενεργειών που απαιτούνται για τη λειτουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας», και
- το διορισμό της προέδρου και των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, ως Συντονιστών για τη λειτουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας».

Όραμα

Το όραμα του ΣΤΓ είναι να προστατεύσει και να στηρίξει όλες τις γυναίκες (και τα ανήλικα παιδιά τους) καθώς και κορίτσια (κάτω των 18 ετών) θύματα βίας, για μια ζωή χωρίς βία και να κάνει την κοινωνία πιο ασφαλή.

Αποστολή

Η αποστολή του ΣΤΓ είναι η παροχή ασφάλειας, προστασίας, στήριξης και ενδυνάμωσης των κοριτσιών και γυναικών θυμάτων βίας, μέσα από ποιοτικές, εξειδικευμένες, προσβάσιμες και συντονισμένες υπηρεσίες πολυθεματικής προσέγγισης, κάτω από μία στέγη/ δομή.

⁵ Η εν λόγω Υπουργική Απόφαση παρατίθεται στο Παράρτημα.

Στόχοι

Οι στόχοι του ΣΤΓ είναι οι ακόλουθοι:

- Βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στα θύματα.
- Παροχή προσβάσιμων, αποτελεσματικών και ποιοτικών υπηρεσιών σε γυναίκες (και τα ανήλικα παιδιά τους) και σε κορίτσια (κάτω των 18 ετών) θύματα βίας.
- Παροχή ενός ασφαλούς, υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τα θύματα που ζητούν βοήθεια.
- Μείωση του χρόνου που απαιτείται για την πρόσβαση των θυμάτων στις εν λόγω υπηρεσίες.
- Αύξηση των καταγγελιών και ποινικών διώξεων σε υποθέσεις βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών.
- Μείωση της επανάληψης της βίας, καθώς και του κινδύνου της βίας κατά των γυναικών.
- Μείωση των γυναικοκτονιών (femicide).

Μορφές Έμφυλης Βίας

Το Σπίτι της Γυναίκας θα καλύπτει τις πιο κάτω μορφές βίας όπως αυτές προκύπτουν από τον περί της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Κυρωτικό) Νόμο του 2017:

Συντροφική βία/ Βία στο πλαίσιο στενής σχέσης

Είναι η βία που ασκείται από πρόσωπο το οποίο είναι ή υπήρξε σύζυγος ή σύντροφος του θύματος ή είναι άλλο μέλος της οικογένειάς του, ανεξάρτητα αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιρασθεί την ίδια στέγη με το θύμα, και περιλαμβάνει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία και οτιδήποτε δύναται να προξενήσει σωματική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημιά.

Σωματική Βία

Είναι η σωματική δύναμη που έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση σωματικού τραυματισμού, πόνου ή αναπηρίας. Η σοβαρότητα του τραυματισμού κυμαίνεται από την ελάχιστη βλάβη των ιστών και των σπασμένων οστών, μέχρι τον μόνιμο τραυματισμό και το θάνατο.

Σεξουαλική Βία/ Βιασμός

Οποιαδήποτε σεξουαλική πράξη, απόπειρα με σκοπό τη σεξουαλική πράξη, ανεπιθύμητα σεξουαλικά σχόλια ή χειρονομίες κατά της σεξουαλικότητας του ατόμου, χρησιμοποιώντας εξαναγκασμό, από οποιοδήποτε πρόσωπο, ανεξάρτητα από τη σχέση του με το θύμα, σε οποιοδήποτε περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του σπιτιού και του χώρου εργασίας.

Ψυχολογική Βία (Συναισθηματική Βία)

Οποιαδήποτε πράξη ή σειρά πράξεων που επηρεάζουν άμεσα την ψυχολογική κατάσταση της γυναίκας, όπως απειλές για χρήση βίας ή για πρόκληση βλάβης εναντίον της γυναίκας ή ενός κοντινού της προσώπου, με λέξεις ή πράξεις, παρενόχληση στο χώρο εργασίας, παρακολούθηση, προσβλητικά σχόλια, περιορισμό στην επικοινωνία, χρήση των παιδιών για άσκηση ελέγχου ή πρόκληση βλάβης της γυναίκας κ.α.

Οικονομική Βία

Αποστέρηση ή έλεγχος της πρόσβασης της γυναίκας σε εργασία, πόρους και παροχές, συμπεριλαμβανομένων, της διαχείρισης χρόνου, χρημάτων, μέσων μεταφοράς, τρόφιμα ή ρούχα, κ.α.

Παρενοχλητική παρακολούθηση (stalking)

Επανάληψη ενεργειών που εισχωρούν ενοχλητικά στην ιδιωτική ζωή ενός ατόμου και οι οποίες αυξάνονται σε ένταση με την πάροδο του χρόνου. Οι πράξεις αυτές λαμβάνουν διάφορες μορφές, οι οποίες από μόνες τους μπορεί να συνιστούν ή να μη συνιστούν ποινικά κολάσιμες πράξεις (π.χ. τηλεφωνήματα, τηλεφωνικά/ διαδικτυακά μηνύματα ή επιστολές), όπου εξαιτίας του συνδυασμού, καθώς και της επίμονης και παρατεταμένης φύσης τους, προκαλούν στο δέκτη αισθήματα αγωνίας, άγχους και φόβου που ενδέχεται να επηρεάζουν την καθημερινή του ζωή και τη δυνατότητά του να

ανταποκρίνεται στις συνηθισμένες δραστηριότητές του. Η παρενοχλητική παρακολούθηση συχνά οδηγεί και σε άλλες μορφές βίας, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής βίας και του φόνου.

Πιλοτική Εφαρμογή

Το Σπίτι της Γυναίκας αναμένεται να εφαρμοστεί αρχικά σε πιλοτική βάση στη Λευκωσία, με κρατική επιδότηση, καθώς και στη βάση πρωτόκολλου συνεργασίας με τις εμπλεκόμενες κυβερνητικές υπηρεσίες/ ΜΚΟ.

Στο στάδιο της πιλοτικής του εφαρμογής, το Σπίτι της Γυναίκας, αρχικά θα εξυπηρετεί γυναίκες και κορίτσια θύματα βίας από την πόλη και επαρχία της Λευκωσίας. Σταδιακά και μετά από αξιολόγηση (από ανεξάρτητο οργανισμό), το Σπίτι της Γυναίκας αναμένεται να επεκταθεί και στις άλλες επαρχίες για κάλυψη των αναγκών παγκύπρια.

Πρόσβαση

Στο Σπίτι της Γυναίκας θα έχουν πρόσβαση όλες οι γυναίκες (και τα ανήλικα παιδιά τους) και κορίτσια (κάτω των 18 ετών) θύματα βίας, χωρίς καμία διάκριση, συμπεριλαμβανομένων γυναικών μεταναστριών ή προσφύγων ανεξαρτήτως της μεταναστευτικής ή προσφυγικής τους κατάστασης και ιδιότητας.

Συγκεκριμένα:

- γυναίκες θύματα βίας στα πλαίσια στενών σχέσεων από νυν ή πρώην σύντροφο ή άλλο μέλος της οικογένειας, ανεξάρτητα αν ο δράστης μοιράζεται ή όχι την ίδια στέγη μαζί τους,
- γυναίκες και κορίτσια θύματα σεξουαλικής βίας και βιασμού,
- γυναίκες θύματα που έχουν σχέσεις εργασιακής φροντίδας με το δράστη (όπως οικιακές βοηθούς, φροντίστριες κτλ),
- γυναίκες και κορίτσια θύματα που αιτούνται παροχή προστασίας, ασφάλειας και στέγης,
- γυναίκες και κορίτσια θύματα που βρίσκονται σε Χώρους Φιλοξενίας.

Στα πλαίσια της πιλοτικής εφαρμογής, τα θύματα θα έχουν πρόσβαση στο Σπίτι της Γυναίκας μέσα από τη μέθοδο της παραπομπής από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες. Η απευθείας πρόσβαση στο ΣτΓ από τα ίδια τα θύματα θα αξιολογηθεί σε κατοπινό στάδιο.

Σημεία Παραπομπής

Το ΣτΓ θα λειτουργεί με παραπομπές από τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Αστυνομία
- Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
- Υπηρεσίες Υγείας (ΟΚΥΠΥ)
- Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί (ΜΚΟ)

Η διαδικασία παραπομπής θα ενεργοποιείται ανεξαρτήτως επίσημης καταγγελίας στην Αστυνομία.

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Οι πιο κάτω υπηρεσίες θα παρέχονται σε ενήλικες γυναίκες και ανήλικα κορίτσια (κάτω των 18 ετών) θύματα βίας, καθώς και στα εξαρτώμενα τέκνα τους:

- Λήψη μέτρων (που αφορούν το θύμα αλλά και το δράστη) για την άμεση προστασία και ασφάλεια του θύματος.
- Άμεση/ βραχεία ψυχολογική στήριξη και ενδεχόμενη παραπομπή στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (ΟΚΥΠΥ)/ ΜΚΟ για μακροπρόθεσμη παρακολούθηση και θεραπεία.
- Κοινωνικο-οικονομική στήριξη (πρόσβαση σε επιδόματα, στέγαση, υπηρεσίες φροντίδας, παραπομπή σε υπηρεσίες επανένταξης στην αγορά εργασίας - π.χ. ΑνΑΔ, Γραφείο Εργασίας).
- Ιατρική εξέταση για σωματική και σεξουαλική κακοποίηση και ενδεχόμενη παραπομπή σε ειδικούς ιατρούς του ΓεΣΥ για μακροχρόνια θεραπεία και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Στην περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης ανήλικου θα γίνεται παραπομπή στο Σπίτι του Παιδιού.

- Λήψη κατάθεσης του θύματος, καθώς και οπτικογραφημένης κατάθεσης από την Αστυνομία σε συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς Αστυνομικούς Σταθμούς ή το ΤΑΕ.
- Υπηρεσίες παραπομπής ή/και συνοδείας – όποτε αυτό απαιτείται – σε χώρους φιλοξενίας, στην Αστυνομία, στο Δικαστήριο, σε Νοσοκομεία, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (ΟΚΥΠΥ), στις ΥΚΕ, στην Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, σε φορείς στήριξης και προστασίας παιδιών κτλ.
- Νομικές υπηρεσίες (βλέπε αρμοδιότητες Δημόσιου Κατήγορου, καθώς και αρμοδιότητες ιδιώτη Δικηγόρου).

Προσωπικό του ΣτΓ

Το ΣτΓ θα στελεχώνεται από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό το οποίο θα εργοδοτείται απευθείας από το ΣτΓ, καθώς και από κρατικούς λειτουργούς, οι οποίοι θα στεγάζονται/ συνεργάζονται κάτω από την ίδια στέγη/ δομή ως ακολούθως:

Προσωπικό Σπιτιού της Γυναίκας (με σύμβαση εργοδότησης)

- 1 Συντονιστής/τρια
- 4 Κοινωνικοί λειτουργοί (3 για διαχείριση υποθέσεων/ Case Management και 1 συνήγορος του παιδιού/Child's Advocate)
- 2 Κλινικοί ψυχολόγοι
- 1 Γραμματειακός/ή λογιστικός/ή λειτουργός
- 1 Φροντιστής/ρια καθαριότητας
- 2 Λειτουργοί στελέχωσης της γραμμής 1440

Κρατικοί λειτουργοί (πρωτόκολλο συνεργασίας)

- Αστυνομικός (αποτελεί το σύνδεσμο του ΣτΓ με τους Αστυνομικούς Σταθμούς και ΤΑΕ)
- Ειδική ανακριτική ομάδα αστυνομικών (ο αριθμός στελεχών θα καθοριστεί κατόπιν διαβούλευσης με την Αστυνομία)

- Δικηγόρος της Δημοκρατίας/ Δημόσιος κατήγορος (άτομα που θα υποδειχθούν μετά από συνεννόηση, από το Γενικό Εισαγγελέα, ως τα άτομα που θα είναι τα Σημεία Επαφής από τη Νομική Υπηρεσία για συνεργασία σε ποινικά θέματα – τα εν λόγω άτομα δεν θα βρίσκονται στο ΣΤΓ)
- Ιατροδικαστής (ο/η εκάστοτε επί καθήκοντι)

Το προσωπικό των κρατικών υπηρεσιών που θα παρέχουν υπηρεσίες στο ΣΤΓ ή/και θα συνεργάζονται με το ΣΤΓ, θα είναι υπόλογοι και θα αναφέρονται στην Υπηρεσία τους, και το καθεστώς εργοδότησης και αξιολόγησής τους δεν θα διαφοροποιηθεί.

Με αγορά υπηρεσιών (με συμφωνία παροχής υπηρεσιών)

- Δικηγόρος
- Διερμηνείς (από τον εγκεκριμένο κατάλογο διερμηνέων της Αστυνομίας)
- Γενικός/η παθολόγος
- Γυναικολόγος
- Παιδίατρος
- Νοσηλεύτης/ρια
- Επόπτης/τρια

Σε κάθε περίπτωση θα καταβάλλεται προσπάθεια να εξασφαλίζεται η δυνατότητα επιλογής του φύλου του επαγγελματία που θα εξυπηρετεί το θύμα.

Λοιπό προσωπικό

- Γραμματέας/ Λογιστής/ρια
- Φροντιστής/ρια καθαριότητας

Αρμοδιότητες Βασικής Ομάδας του ΣΤΓ

Αρμοδιότητες Συντονιστή/τρια

- ο είναι υπεύθυνος/η για την ομαλή λειτουργία του ΣΤΓ,
- ο επιβλέπει/ εποπτεύει για την αποτελεσματική εφαρμογή των διαδικασιών του ΣΤΓ,
- ο εποπτεύει το προσωπικό που εργοδοτείται από το ΣΤΓ (όχι τους κρατικούς λειτουργούς),
- ο συντονίζει και διασφαλίζει τη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού,
- ο υποδέχεται και ενημερώνει τους επαγγελματίες που επισκέπτονται το ΣΤΓ,
- ο διεξάγει συναντήσεις με όλους τους εκπροσώπους από τις κυβερνητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στη λειτουργία του ΣΤΓ,
- ο εγκρίνει/ υπογράφει τις οποιεσδήποτε επιστολές,
- ο ετοιμάζει την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του ΣΤΓ,
- ο διεκδικεί ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις για περαιτέρω στήριξη των δραστηριοτήτων του ΣΤΓ,
- ο μεριμνά για την τήρηση στατιστικού αρχείου καταγραφής των περιστατικών βίας.

Αρμοδιότητες κοινωνικού λειτουργού (Case Manager)

Τονίζεται η εξέχουσα θέση που κατέχει ο/η κοινωνικός λειτουργός στην όλη διαδικασία, ο/η οποίος/α ως υπεύθυνος/η, παρακολουθεί και διαχειρίζεται την υπόθεση (Case Management), κατέχει όλες τις πληροφορίες και ενημερώνει το θύμα, τους επαγγελματίες και το συντονιστή/τρια για το θέμα. Για την εκτέλεση των καθηκόντων του/της, διορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου (119(Ι)/2000), ως Οικογενειακός Σύμβουλος. Συγκεκριμένα, η/ο κοινωνικός λειτουργός, σε συνεργασία με το υπόλοιπο προσωπικό προβαίνει στα ακόλουθα:

- ο υποδέχεται και ενημερώνει τα θύματα που επισκέπτονται το ΣΤΓ,
- ο διεξάγει εξατομικευμένη Αξιολόγηση Αναγκών (Needs Assessment) του θύματος για καθορισμό προστατευτικών μέτρων και ψυχοκοινωνικών και οικονομικών αναγκών του. Η Αξιολόγηση Αναγκών θα συμπεριλαμβάνει την ψυχολογική αξιολόγηση της γυναίκας θύματος η

- οποία θα ετοιμάζεται από την κλινική ψυχολόγο (δείτε αρμοδιότητες κλινικού ψυχολόγου),
- συνεργάζεται με την Αστυνομία στα πλαίσια της Αξιολόγησης Κινδύνου, της οπτικογραφημένης κατάθεσης, και της όλης ποινικής διαδικασίας γενικότερα,
 - ετοιμάζει το Σχέδιο Προστασίας & Ασφάλειας του θύματος βίας (Safety Plan) σε συνεργασία με την υπόλοιπη ομάδα,
 - Παρέχει κοινωνικο-οικονομική στήριξη (πρόσβαση σε επιδόματα, στέγαση, υπηρεσίες φροντίδας, παραπομπή σε υπηρεσίες επανένταξης στην αγορά εργασίας - π.χ. ΑνΑΔ, Γραφείο Εργασίας κ.α.).
 - Προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την εξασφάλιση διατάγματος απομάκρυνσης ή αποκλεισμού στη βάση της σχετικής νομοθεσίας σε συνεργασία με την Αστυνομία, και αν χρειαστεί, με τον Δικηγόρο της Δημοκρατίας ή τον Δημόσιο Κατήγορο.

Αρμοδιότητες κλινικού ψυχολόγου

Η/Ο κλινική/ός ψυχολόγος θα είναι υπεύθυνος/α για την ψυχολογική παρέμβαση που θα παρέχεται στο θύμα, το οποίο απευθύνεται για βοήθεια στο ΣτΓ. Ψυχολογική παρέμβαση θα παρέχεται και στα παιδιά του θύματος. Η/Ο κλινική/ός ψυχολόγος θα αναλαμβάνει την άμεση ψυχολογική στήριξη του θύματος και των παιδιών της και θα συμμετέχει καθ' όλη τη διάρκεια παροχής υπηρεσιών μέσα στο ΣτΓ. Συγκεκριμένα, η/ο κλινική/ός ψυχολόγος σε συνεργασία με το υπόλοιπο προσωπικό προβαίνει στα ακόλουθα:

- εκτιμά άμεσα την ψυχική κατάσταση και την προσωπικότητα του θύματος,
- ετοιμάζει την ψυχολογική αξιολόγηση του θύματος, με βάση την ψυχική του οργάνωση, στα πλαίσια της Αξιολόγησης Αναγκών και της Αξιολόγησης Κινδύνου,
- συνεργάζεται με την υπόλοιπη ομάδα για το Σχέδιο Προστασίας & Ασφάλειας του θύματος βίας (Safety Plan),
- παρέχει βραχεία ψυχολογική στήριξη στο θύμα και στα παιδιά της,
- όπου κρίνεται αναγκαίο, θα παραπέμπει το περιστατικό στις αρμόδιες

υπηρεσίες για περαιτέρω ψυχολογική στήριξη ή σε ψυχίατρο για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Αρμοδιότητες κοινωνικού λειτουργού (συνήγορος του παιδιού/ Child's Advocate)

Ο/η συνήγορος του παιδιού είναι υπεύθυνος/η για την διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού. Το συμφέρον του παιδιού θα λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις διαδικασίες του ΣτΓ. Συγκεκριμένα, ο/η συνήγορος του παιδιού σε συνεργασία με το υπόλοιπο προσωπικό προβαίνει στα ακόλουθα:

- αξιολόγηση των αναγκών του παιδιού (Needs Assessment). Η αξιολόγηση αναγκών θα συμπεριλαμβάνει την ψυχολογική αξιολόγηση του παιδιού που θα ετοιμάζεται από την/τον κλινική/κό ψυχολόγο (δείτε αρμοδιότητες κλινικού ψυχολόγου),
- συνεργάζεται με την Αστυνομία στα πλαίσια της Αξιολόγησης Κινδύνου, της οπτικογραφημένης κατάθεσης, και της όλης ποινικής διαδικασίας γενικότερα,
- συνεργάζεται με την υπόλοιπη ομάδα για το Σχέδιο Προστασίας & Ασφάλειας του θύματος βίας (Safety Plan),
- σε περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού, γίνεται παραπομπή στο Σπίτι του Παιδιού.
- συνεργάζεται με τον/την Δικηγόρο και τον/την Δικηγόρο της Δημοκρατίας ή το Δημόσιο Κατήγορο για την διασφάλιση του συμφέροντος του παιδιού στα πλαίσια αστικών και ποινικών διαδικασιών.

Αρμοδιότητες Αστυνομίας

Για σκοπούς διασύνδεσης περιστατικών που καταγγέλλονται σε Αστυνομικούς Σταθμούς με το ΣτΓ και αντίστροφα, για αξιολόγησή τους, για παρακολούθηση της εξέλιξής τους, και για συντονισμό ενεργειών με άλλους αρμόδιους λειτουργούς, Υπηρεσίες και Οργανισμούς, η Αστυνομία θα διαθέτει σε τακτική βάση μέλος της στο ΣτΓ.

Περαιτέρω, Ειδική Ανακριτική Ομάδα της Αστυνομίας, που θα εδρεύει στο Τμήμα Καταπολέμησης Εγκλήματος του Αρχηγείου Αστυνομίας, αναλόγως των περιστάσεων, ιδιαίτερων συνθηκών, ευαλωτότητας, επικινδυνότητας και

συχνότητας/υποτροπής περιστατικών, θα συνδράμει το ανακριτικό έργο του κατά περίπτωση αρμόδιου Αστυνομικού Σταθμού ή ΤΑΕ, και θα εξετάζει αριθμό καταγγελιών/υποθέσεων.

Οι υπηρεσίες που θα παρέχονται από την Αστυνομία, θα εμπíπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και εξουσιών της, όπως απορρέουν από το νόμο. Οι ποινικές έρευνες είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Αστυνομίας και η ενημέρωση σχετικά με αυτές, θα γίνεται πάντα με γνώμονα τον μη επηρεασμό/ παρέμβαση σε αυτές, και νοουμένου ότι τα συμφέροντα παραλήπτη της ενημέρωσης δεν συγκρούονται με τα συμφέροντα της διερεύνησης.

Σε κάθε περίπτωση, το ανακριτικό έργο αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της Αστυνομίας. Τα μέλη της Αστυνομίας που θα παρέχουν υπηρεσίες στο ΣτΓ ή/και θα συνεργάζονται με το ΣτΓ, θα είναι υπόλογοι και θα αναφέρονται στην εκάστοτε Αστυνομική ιεραρχία τους και μόνο, και το καθεστώς εργοδότησης και αξιολόγησής τους δεν θα διαφοροποιηθεί.

Ο αριθμός των μελών της Ανακριτικής Ομάδας καθώς και η δέσμευση ανθρώπινου δυναμικού της Αστυνομίας για σκοπούς λειτουργίας του ΣτΓ θα καθοριστεί από τον Αρχηγό Αστυνομίας.

Αρμοδιότητες δικηγόρου

Ο/η δικηγόρος θα παρέχει δωρεάν νομική αρωγή στο θύμα, ανεξαρτήτως οικονομικής κατάστασης, για τα ακόλουθα:

- ενημέρωση των νομικών δικαιωμάτων της γυναίκας θύματος,
- αίτημα για προστατευτικά μέτρα στο Δικαστήριο,
- διαχείριση θεμάτων κηδεμονίας ανηλίκων σε συνεργασία με τον/την Συνήγορο του Παιδιού (Child's Advocate/ Κοινωνικό Λειτουργό),
- επικοινωνία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες σχετικά με την υπόθεση του θύματος (Αστυνομία, Νομική Υπηρεσία, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Ιατρικές Υπηρεσίες κτλ.),
- εκπροσώπηση του θύματος στο Δικαστήριο (όπου κρίνεται αναγκαίο και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, σύμφωνα με την Αξιολόγηση Κινδύνου και Αναγκών),
- οποιασδήποτε νομικής φύσεως θέμα αφορά την περίπτωση του

θύματος.

Αρμοδιότητες Δικηγόρου της Δημοκρατίας/ Δημόσιου Κατήγορου (Νομική Υπηρεσία)

Πέρα από την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, όπως αυτές ορίζονται από τη σχετική νομοθεσία, ο Δικηγόρος της Δημοκρατίας/ Δημόσιος Κατήγορος θα προωθήει τη διαδικασία έκδοσης διαταγμάτων (απομάκρυνση ανήλικου θύματος ή αποκλεισμό υπόπτου), σύμφωνα με το άρθρο 22 περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου του 2000 (Ν. 119(Ι)/2000) με στόχο την εξασφάλιση της προστασίας και ασφάλειας της γυναίκας θύματος βίας και των παιδιών της. Για την έκδοση οποιουδήποτε διατάγματος στα πλαίσια της ποινικής δικαιοδοσίας, αρμόδιες θα είναι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ή/και σε ειδικές περιπτώσεις ο Δικηγόρος της Δημοκρατίας/ Δημόσιος Κατήγορος.

Ωράριο Λειτουργίας

Η λειτουργία του ΣΤΓ, κατά την πιλοτική εφαρμογή, θα είναι πενθήμερη (Δευτέρα–Παρασκευή) με ωράριο 10:00-18:00.

Εκτός ωρών λειτουργίας του ΣΤΓ, τα περιστατικά θα τα χειρίζεται η Ειδική Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης κρατικών κοινωνικών λειτουργών (σύμφωνα με την πρόταση του ΥΕΠΚΑ για αναδιάρθρωση των ΥΚΕ). Αποτελεί απόφαση του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εάν το ΣΤΓ θα πρέπει να έχει τη δική του Ειδική Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης, ανεξάρτητη από την προαναφερθείσα. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο όμως θα αυξήσει σημαντικά τον προϋπολογισμό του ΣΤΓ.

Διαδικασία/ Μεθοδολογία

Για την αποτελεσματική λειτουργία του ΣΤΓ θα δημιουργηθεί Εγχειρίδιο εσωτερικών κανονισμών και διαδικασιών διαχείρισης των περιστατικών που θα παραπέμπονται στο ΣΤΓ.

Το Εγχειρίδιο θα ετοιμαστεί σε κατοπινό στάδιο, μετά την υπογραφή των πρωτοκόλλων συνεργασίας με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και θα στηρίζεται

στην ακόλουθη βασική διαδικασία, η οποία αναμένεται να είναι διαδραστική και πολυ-επίπεδη:

- Αξιολόγηση κινδύνου (Risk Assessment) για καθορισμό του τύπου και βαθμού κινδύνου σε σχέση με τη θνησιμότητα, τη σοβαρότητα της κατάστασης και του κινδύνου επανάληψης της βίας.
- Αξιολόγηση αναγκών (Needs Assessment) για καθορισμό προστατευτικών μέτρων και ψυχοκοινωνικών και οικονομικών αναγκών του θύματος.
- Αξιολόγηση των ειδικών αναγκών των παιδιών και διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Το συμφέρον των παιδιών θα λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις διαδικασίες του ΣΤΓ.
- Εξατομικευμένο Σχέδιο Προστασίας & Ασφάλειας του θύματος (Safety Plan) που αφορά μέτρα και ενέργειες προς το θύμα και τα εξαρτώμενά του, καθώς και μέτρα και ενέργειες προς το δράστη. Σκοπός είναι να ικανοποιηθούν οι εξατομικευμένες ανάγκες του κάθε θύματος, με βάση πάντα τις Αξιολογήσεις Κινδύνου και Αναγκών. Η εφαρμογή του Σχεδίου Προστασίας & Ασφάλειας του θύματος θα παρακολουθείται για επαναξιολόγηση σε τακτική βάση.

Παραπομπές από:

Αστυνομία
ΥΚΕ
Υπουργείο Υγείας
(ΟΚΥΠΥ)
ΜΚΟ

ΣΤΓ:

Αξιολόγηση Κινδύνου
Αξιολόγηση Αναγκών
Σχέδιο Προστασίας & Ασφάλειας

Υπηρεσίες:

Βραχεία ψυχολογική
στήριξη
Ιατρική εξέταση (γενική/
ιατροδικαστική)
Εξασφάλιση Χώρου
Φιλοξενίας
Κατάθεση στην αστυνομία
Κοινωνικό-οικονομική
στήριξη
Νομική αρωγή/
εκπροσώπηση

Νοείται ότι οι εσωτερικοί κανονισμοί και οι διαδικασίες διαχείρισης των περιστατικών που θα παραπέμπονται στο ΣΤΓ θα ετοιμαστούν σε διαβούλευση με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και θα εγκριθούν από το ΥΕΠΚΑ/ Υπουργικό Συμβούλιο. Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε αλλαγή ή τροποποίηση των εν λόγω Διαδικασιών θα γίνεται μόνο με την έγκριση του ΥΕΠΚΑ/ Υπουργικού Συμβουλίου.

Πρωτόκολλα Συνεργασίας

Η διαχείριση του ΣΤΓ θα ανήκει σε ΜΚΟ, και συγκεκριμένα στο Σύνδεσμο για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), μέσα από την προκήρυξη του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσανος Σημασίας 2019. Την εποπτεία του ΣΤΓ θα έχουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.

Αναμένεται να υπογραφούν πρωτόκολλα συνεργασίας με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία του ΣΤΓ. Εξέχουσας σημασίας είναι τα πρωτόκολλα των επαγγελματιών πρώτης γραμμής (σχετικά με την πρώτη εκτίμηση των περιστατικών, ενημέρωση για το ΣΤΓ, και παραπομπή).

Διαχείριση Πληροφοριών & Προσωπικών Δεδομένων

Η ανταλλαγή και η μεταφορά πληροφοριών όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική προστασία και ασφάλεια των θυμάτων. Όλες οι υπηρεσίες που θα παρέχονται στο ΣΤΓ, θα διεξάγονται με τρόπο που να προστατεύουν την ιδιωτική ζωή του θύματος, να εγγυώνται την εμπιστευτικότητα και να αποκαλύπτουν πληροφορίες μόνο με τη συγκατάθεσή του θύματος. Η ακατάλληλη ανταλλαγή πληροφοριών, ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρό αντίκτυπο και πιθανή απειλή για τη ζωή της γυναίκας θύματος καθώς και των παιδιών της. Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν σαφή πρωτόκολλα για την ανταλλαγή πληροφοριών, τόσο εσωτερικά, όσο και μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, σχετικά με τις γυναίκες θύματα βίας, τα οποία να είναι σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Συγκεκριμένα:

- Η ετοιμασία πρωτοκόλλων διαχείρισης πληροφοριών και προσωπικών δεδομένων αναμένεται να διεξαχθεί με τη συνεργασία και έγκριση του Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.
- Σαφής καθορισμός του εύρους των πληροφοριών που μπορούν να μοιραστούν και με ποιον.

- Νομικά σαφές πότε πρέπει να γίνεται άρση του απορρήτου (π.χ. όταν το θύμα διατρέχει σοβαρό κίνδυνο).
- Διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων που αφορούν μόνο ενήλικες με εκείνες όπου εμπλέκονται και παιδιά.
- Ενημέρωση/ εκπαίδευση των επαγγελματιών για το θέμα, ώστε να ενημερώνουν με σαφήνεια τα θύματα και τους δράστες.
- Ενίσχυση της διατμηματικής εκπαίδευσης των εμπλεκόμενων επαγγελματιών για το θέμα.

Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση θα είναι συνεχής και σε συστηματική βάση:

- Εκπαίδευση του προσωπικού του ΣτΓ, των συνεργατών, των επαγγελματιών πρώτης γραμμής, των ατόμων αναφοράς (contact persons) μέσα στα Υπουργεία, και άλλων εμπλεκόμενων.
- Εκπαίδευση στη χρήση επιστημονικών εργαλείων για αξιολόγηση αναγκών, αξιολόγηση κινδύνου και άλλα.

Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση του ΣτΓ (η περιοδικότητα και διαδικασία της οποίας, θα αποφασιστούν σε κατοπινό στάδιο) θα διεξάγεται σε 3 επίπεδα:

- Εσωτερική αξιολόγηση από το ίδιο το ΣτΓ
- Αξιολόγηση από τις ΥΚΕ
- Αξιολόγηση από εξωτερικό ανεξάρτητο οργανισμό

Επίσης, το ΣτΓ θα τηρεί στατιστικό αρχείο καταγραφής περιστατικών βίας.

Ελάχιστες προδιαγραφές για τη Στέγαση του ΣτΓ

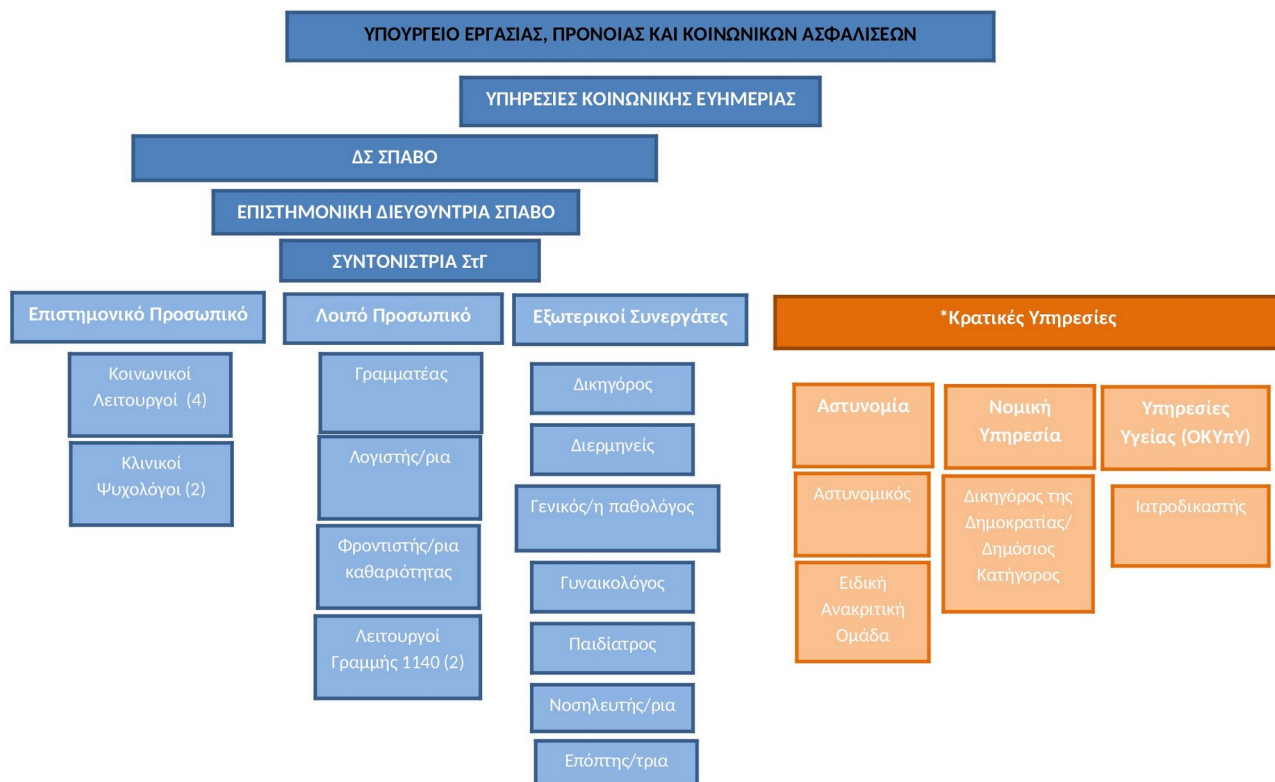
Το οίκημα αναμένεται να είναι λειτουργικό και φιλικό προς τα θύματα. Αναφορικά με την κτηριακή υποδομή, αυτή θα διαμορφωθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Συγκεκριμένα θα διαθέτει:

- Χώρο υποδοχής και γραμματειακής υποστήριξης

- 1 γραφείο για το/τη Συντονιστή/ρια
- 2 γραφεία για τους Κοινωνικούς Λειτουργούς
- 1 γραφείο για τους Κλινικούς Ψυχολόγους
- 1 γραφείο με προδιαγραφές υψηλής ασφάλειας, με ξεχωριστή τηλεφωνική και διαδικτυακή σύνδεση και με βασικό γραφειακό εξοπλισμό, για τις ανάγκες της Αστυνομίας. Διαμορφωμένο χώρο για τη λήψη κατάθεσης (γυναικών και μαρτύρων) με Συστήματα (CCTV) και ψηφιακής καταγραφής εικόνας
- Διαμορφωμένο χώρο για ιατροδικαστική εξέταση (κλινική εξέταση, δειγματοληψία, ακτινογραφία θώρακα, αναλώσιμα, εργαλεία, εξειδικευμένα αναλώσιμα (π.χ. Sexual Assault Evidence Kit (SAEK) “rape kit”, κτλ.)
- Διαμορφωμένο χώρο για τους εξωτερικούς συνεργάτες
- Διαμορφωμένο χώρο για συνεδριάσεις, πολυθεματικές ομάδες, εκπαιδεύσεις κτλ
- 2 χώρους για ατομικά ραντεβού και ραντεβού μελών οικογένειας/ συμμάχων και παιδιών κτλ
- Χώρο αναψυχής για παιδιά
- Κουζίνα
- 2 χώρους υγιεινής/ τουαλέτες (1 για επισκέπτες και 1 για το προσωπικό)
- Αποθηκευτικό χώρο
- Χώρο στάθμευσης

Οργανόγραμμα Σπίτι της Γυναίκας (ΣτΓ)

* Το προσωπικό των κρατικών υπηρεσιών που θα παρέχουν υπηρεσίες στο ΣτΓ ή/και θα συνεργάζονται με το ΣτΓ και λειτουργούς του, θα είναι υπόλογοι και θα αναφέρονται στην υπηρεσία τους, και το καθεστώς εργοδότησης και αξιολόγησής τους δεν θα διαφοροποιηθεί.

Προϋπολογισμός

Υποβάλλεται ενδεικτικός αναθεωρημένος προϋπολογισμός από τον επιλεγμένο ΜΚΟ, το ΣΠΑΒΟ, με βάση την εν λόγω πρόταση.

Η ΣΕΠΚΒΟ θεωρεί ότι ο προϋπολογισμός που υποβλήθηκε είναι λογικός, αλλά κάποιες δράσεις (όπως εκπαίδευση/ επιμόρφωση, έρευνα, εξωτερική αξιολόγηση) μπορούν να καλυφθούν από άλλες πηγές χρηματοδότησης όπως δωρεές, ευρωπαϊκά προγράμματα, καθώς και από χορηγίες άλλων εμπλεκόμενων υπουργείων (όπως για παράδειγμα η δημιουργία του στατιστικού αρχείου βίας το οποίο υπάρχει ως επιχορηγημένη δράση μέσα στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ισότητας μεταξύ Ανδρών και Γυναικών 2019-2022 του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απόσπασμα από τα Πρακτικά της Συνεδρίας του Υπουργικού Συμβουλίου Ημερομηνίας 23/1/2019

Δημιουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας» στα πλαίσια εφαρμογής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας.

Αρ. Απόφασης

86.671

Το Συμβούλιο αποφάσισε:

- α) Να εγκρίνει την προώθηση των αναγκαίων ενεργειών, με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπηρεσιών, για τη λειτουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας», όπου θα συσχετίζονται όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες, για σκοπούς συντονισμένου χειρισμού υποθέσεων βίας κατά γυναικών.
- β) Να εγκρίνει την σύσταση Ad-Hoc Υπουργικής Επιτροπής, αποτελούμενης από τους Υπουργούς Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και Υγείας, με αποστολή την εποπτεία των ενεργειών για τη λειτουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας».
- γ) Να εγκρίνει το διορισμό της κας Σουζάνας Παύλου, Πρόεδρου της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια και των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, ως Συντονιστών για τη λειτουργία του «Σπιτιού της Γυναίκας».